

1. WHAT WAS THE משכן SUPPOSED TO BE?

רמב"ן שמות פרשת תרומה פרק כה פסוק ב

(ב) כאשר דבר השם עם ישראל פנים בפנים עשרת הדברות ... מעתה הנה הם לו לעם והוא להם לאלהים כאשר התנה עמהם מתחלה ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה (לעיל יט ה) ... והנה הם קדושים ראויים שיהיה בהם מקדש להשרות שכינתו ביניהם. ולכן צוה תחלה על דבר המשכן שיהיה לו בית בתוכם מקודש לשמו, ושם ידבר עם משה ויצוה את בני ישראל. והנה עקר החפץ במשכן הוא מקום מנוחת השכינה שהוא הארון, כמו שאמר (להלן כה כב) ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת

וסוד המשכן הוא, שיהיה הכבוד אשר שכן על הר סיני שוכן עליו בנסתר... והיה במשכן תמיד עם ישראל הכבוד שנראה להם בהר סיני. ובבא משה היה אליו הדבור אשר נדבר לו בהר סיני.

שמות פרשת תרומה פרק כה פסוק ח

(ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם:

שמות פרשת תרומה פרק כה פסוק כא - כב

(כא) ונתת את הכפרת על הארון מלמעלה ואל הארון תתן את העדת אשר אתן אליך:

(כב) ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת מבין שני הכרבים אשר על ארון העדת את כל אשר אצוה אותך אל בני ישראל:

2. THE IMMEDIATE IMPACT OF THE עגל

שמות פרשת כי תשא פרק לב

(ז) וידבר יקוק אל משה לך רד כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים: (ח) סרו מהר מן הדרך אשר צייתם עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו ויזבחו לו ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים: (ט) ויאמר יקוק אל משה ראיתי את העם הזה והנה עם קשה ערף הוא: (י) **ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול:** (יא) ויחל משה את פני יקוק אלהיו ויאמר **למה יקוק יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים** בלח גדול וביד חזקה: (יב) למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם להרג אתם בהרים ולכלתם מעל פני האדמה שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך: (יג) **זכר לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת להם בך** ותדבר אלהם ארבה את זרעכם ככוכבי השמים וכל הארץ הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו לעלם: (יד) **וינחם יקוק על הרעה אשר דבר לעשות לעמו:**

3. LONG-TERM THREAT

שמות פרשת כי תשא פרק לג

וידבר יקוק אל משה לך עלה מזה **אתה והעם אשר העלית מארץ מצרים** אל הארץ אשר נשבעתי לאברהם ליצחק וליעקב לאמר לזרעך אתננה: (ב) ושלחתי לפניך מלאך וגרשתי את הכנעני האמרי והחתי והפריזי החוי והיבויסי: (ג) אל ארץ זבת חלב ודבש **כי לא אעלה בקרבך** כי עם קשה ערף אתה פן אכלך בדרך:

שמות פרשת כי תשא פרק לג

(ז) ומִשֶׁה יִקַּח אֶת הָאֱהָל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמִּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמִּחֲנֶה וְקָרָא לוֹ אֱהָל מוֹעֵד וְהָיָה כָּל מִבְקֵשׁ יִקְוֶה יֵצֵא אֶל אֱהָל מוֹעֵד אֲשֶׁר מִחוּץ לַמִּחֲנֶה: (ח) וְהָיָה כִּצְאֵת מִשֶׁה אֶל הָאֱהָל יְקוּמוּ כָּל הָעָם וְנִצְבּוּ אִישׁ פֶּתַח אֱהָלוֹ וְהִבִּיטוּ אַחֲרֵי מִשֶׁה עַד בָּאוּ הָאֱהָלָה: (ט) וְהָיָה כִּבְאֵת מִשֶׁה הָאֱהָלָה יֵרֵד עִמּוֹד הָעֵנָן וְעִמָּד פֶּתַח הָאֱהָל וְדַבֵּר עִם מִשֶׁה: (י) וְרָאָה כָּל הָעָם אֶת עִמּוֹד הָעֵנָן עִמָּד פֶּתַח הָאֱהָל וְקָם כָּל הָעָם וְהִשְׁתַּחֲוּוּ אִישׁ פֶּתַח אֱהָלוֹ:

4. NEGOTIATIONS

שמות פרשת כי תשא פרק לג

(יב) וַיֹּאמֶר מִשֶׁה אֶל יִקְוֶה רְאֵה אֶתְּהָ אֵמַר אֵלַי הֲעַל אֶת הָעָם הַזֶּה וְאַתָּה לֹא הוֹדַעְתָּנִי אֶת אֲשֶׁר תִּשְׁלַח עִמִּי וְאַתָּה אֲמַרְתָּ יְדַעְתִּיךָ בְּשֵׁם וְגַם מִצְאָתְךָ חֵן בְּעֵינַי: (יג) וְעַתָּה אִם נָא מִצְאָתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ הוֹדַעְנִי נָא אֶת דַּרְכְּךָ וְאִדְעֶךָ לְמַעַן אֲמַצֵּא חֵן בְּעֵינֶיךָ וְרָאָה כִּי עִמְךָ הִגּוּי הַזֶּה: (יד) וַיֹּאמֶר פְּנֵי יַלְכוּ וְהִנַּחְתִּי לָךְ: (טו) וַיֹּאמֶר אֵלָיו אִם אֵין פְּנִיךָ הַלְכִים אֵל תַּעֲלֶנּוּ מִזֶּה: (טז) וּבְמָה יִדְעֶה אֲפֹא כִּי מִצְאָתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲנִי וְעִמְךָ הֲלוֹא בְּלִכְתֶּךָ עִמָּנוּ וְנִפְלִינוּ אֲנִי וְעִמְךָ מִכָּל הָעָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה:

5. THE SECOND

שמות פרשת כי תשא פרק לג

(כא) וַיֹּאמֶר יִקְוֶה הִנֵּה מְקוֹם אֲתִי וְנִצַּבְתָּ עַל הַצּוּר: (כב) וְהָיָה בַעֲבֹר כַּבְדִּי וְשִׁמְתִיךָ בְּנִקְרַת הַצּוּר וְשִׁלְתִּי כִפִּי עֲלֶיךָ עַד עֶבְרִי: (כג) וְהִסְרֹתִי אֶת כִּפִּי וְרָאִיתָ אֶת אַחֲרֵי וּפְנֵי לֹא יֵרָאוּ:

שמות פרשת כי תשא פרק לד פסוק ב - ג

(ב) וְהָיָה נִכּוֹן לַבִּקֵּר וְעֵלִיתָ בַבִּקֵּר אֶל הַר סִינִי וְנִצַּבְתָּ לִּי שֵׁם עַל רֹאשׁ הָהָר: (ג) וְאִישׁ לֹא יַעֲלֶה עִמְךָ וְגַם אִישׁ אֵל יֵרָא בְּכָל הָהָר גַּם הַצֹּאן וְהַבִּקֵּר אֵל יִרְעוּ אֶל מוֹל הָהָר הַהוּא:

(ד) וַיִּפְסַל שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים כְּרֹאשֵׁינִים וַיִּשְׁכֵּם מִשֶׁה בַבִּקֵּר וַיַּעַל אֶל הַר סִינִי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יִקְוֶה אֲתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים: (ה) וַיֵּרֵד יִקְוֶה בָּעֵנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שֵׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יִקְוֶה: (ו) וַיַּעֲבֵר יִקְוֶה עַל פְּנֵיו וַיִּקְרָא יִקְוֶה אֶל רַחוּם וְחַנוּן אֲרָךְ אֲפִים וְרַב חֶסֶד וְאֵמֶת: (ז) נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עוֹן וְפָשַׁע וְחִטָּאָה וְנִקְיָה לֹא יִנְקָה פֶקֶד עוֹן אֲבוֹת עַל בְּנִים וְעַל בְּנֵי בְנִים עַל שְׁלֹשִׁים וְעַל רִבְעִים:

(ח) וַיִּמְהַר מִשֶׁה וַיִּקַּד אַרְצָה וַיִּשְׁתַּחֲוּ: (ט) וַיֹּאמֶר אִם נָא מִצְאָתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי יְלֹךְ נָא אֲדֹנָי בְּקִרְבְּנוּ כִּי עִם קִשָּׁה עֲרַף הוּא וְסִלַּחְתָּ לְעוֹבְדָיו וְלִחְטָאתָנוּ וְנִחַלְתָּנוּ:

(י) וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲנִי כֹרֵת בְּרִית בֵּינֵנוּ וְעִמְךָ אֲעֲשֶׂה נִפְלְאוֹת אֲשֶׁר לֹא נִבְרָאוּ בְּכָל הָאָרֶץ וּבְכָל הַגּוֹיִם וְרָאָה כָּל הָעָם אֲשֶׁר אֲתָה בְּקִרְבֵּנוּ אֶת מַעֲשֵׂה יִקְוֶה כִּי נוֹרָא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמְךָ:

6. THE TERROR OF THE UNKNOWN

שמות פרשת כי תשא פרק לד

(כז) וַיֹּאמֶר יִקְוֶה אֶל מִשֶׁה כָּתֹב לָךְ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אֶתְךָ בְּרִית וְאַתָּה יִשְׂרָאֵל: (כח) וַיְהִי שֵׁם עִם יִקְוֶה אֲרִבְעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לָחֵם לֹא אָכַל וַיִּמֵּם לֹא שָׁתָה וַיִּכְתֹּב עַל הַלַּחַת אֶת דְּבַרֵי הַבְּרִית עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים: (כט) וַיְהִי בְרִדְתָּ מִשֶׁה מִהָר סִינִי וְשְׁנֵי לַחַת הָעֵדוּת בְּיַד מִשֶׁה בְּרִדְתוֹ מִן הָהָר וּמִשֶׁה לֹא יָדַע כִּי קָרַן עוֹר פְּנָיו בְּדַבְּרוֹ אֲתוֹ: (ל) וַיִּרָא אֶהָרֶן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מִשֶׁה וְהִנֵּה קָרַן עוֹר פְּנָיו וַיִּירָאוּ מִגֹּשֶׁת אֵלָיו: (לא) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים מִשֶׁה וַיִּשְׁבּוּ אֵלָיו אֶהָרֶן וְכָל הַנְּשָׂאִים בְּעֵדָה וַיְדַבֵּר מִשֶׁה אֲלֵהֶם:

7. THE LINGERING QUESTIONS

- Is the presence of the שכונה dependent on משה?
- Is there a direct ברית between ה' and the people?
- Does the מועד אהל replace the משכן?

שמות מי:ל"ד-ל"ח

(לד) וַיִּכַּסּוּ הָעֵנָן אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וַיְכַבֹּד יְהוָה מְלֵא אֶת־הַמִּשְׁכָּן: (לה) וְלֹא־יָכֹל מֹשֶׁה לְבֹאֹ אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד כִּי־שָׁכַן עָלָיו הָעֵנָן וַיְכַבֹּד יְהוָה מְלֵא אֶת־הַמִּשְׁכָּן: (לו) וּבַהֲעֵלוֹת הָעֵנָן מֵעַל הַמִּשְׁכָּן יִסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל מִסְעֵיהֶם: (לז) וְאִם־לֹא יַעֲלֶה הָעֵנָן וְלֹא יִסְעוּ עַד־יוֹם הָעֲלֹתוֹ: (לח) כִּי עֵבֶן יְהוָה עַל־הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם וְאִשׁ תִּהְיֶה לְיִלְהָ בּוֹ לְעֵינֵי כָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּכָל־מִסְעֵיהֶם:

שמות כ"ט:ל"ח-מ"ו

(לח) וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַל־הַמִּזְבֵּחַ כַּבָּשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁנַיִם לְיוֹם תַּמִּיד: (לט) אֶת־הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר וְאֶת־הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבָיִם: (מ) וְעֶשְׂרֵן סֹלֶת בָּלוּל בְּשֶׁמֶן כֶּתִיב רַבֵּעַ הֵהִינּוּ וַיִּסְךְ רַבְעִית הֵהִינּוּ יַיִן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד: (מא) וְאֶת־הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבָיִם כַּמִּנְחַת הַבֶּקֶר וְכִנְסָהּ תַעֲשֶׂה־לָּהּ לְרִיחַ נִיחֹחַ אֲשֶׁה לַיהוָה: (מב) עֲלֹת תַמִּיד לְדֹרֹתֵיכֶם פֶּתַח אֹהֶל־מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה לָכֶם שְׁמָה לְדַבֵּר אֵלֶיךָ שָׁם: (מג) וְנִעַדְתִּי שְׁמָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִקְדַּשׁ בְּכַבְדִּי: (מד) וְקִדְשִׁתִּי אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־אֹהֶרֶן וְאֶת־בְּנָיו אֶקְדָּשׁ לְכַהֵן לִי: (מה) וְשִׁכַנְתִּי בְתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִיִּיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים: (מו) וַיִּדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם (לשְׁכַנְתִּי בְתוֹכְכֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם: (פ)

ויקרא א'א'-ב'

- ויקרא אל־משה וידבר יהוה אליו מאהל מועד לאמר: (ב) דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֲדֹם כִּי־יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַיהוָה מִן־הַבְּהֵמָה מִן־הַבֶּקֶר וּמִן־הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת־קָרְבַּנְכֶם:

במדבר כ"ז:י"ב-י"ז

(יב) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲלֶה אֶל־הָר הָעֵבְרִים הַזֶּה וּרְאֵה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: (יג) וּרְאִיתָה אֹתָהּ וְנֹאסַפְתָּ אֶל־עַמִּיךָ גַם־אֹתָהּ כְּאֲשֶׁר נֹאסַף אֹהֶרֶן אַחִירָךְ: (יד) כְּאֲשֶׁר מְרִיתֶם פִּי בַמִּדְבָר־צִין בְּמַרְיַב־הָעֵדָה (לה) הַקְדִישֵׁנִי בְמִים לְעֵינֵיהֶם הֵם מִי־מַרְיַב־קִדְשׁ מִדְּבַר־צִין: (פ)
(טו) וַיִּדְבַר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לֵאמֹר: (טז) יִפְקֹד יְהוָה אֱלֹהֵי הָרוּחַת לְכָל־בָּשָׂר אִישׁ עַל־הָעֵדָה: (יז) אֲשֶׁר־יֵצֵא לִפְנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יָבֹא לִפְנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יוֹצִיֵאם וְאֲשֶׁר יָבִיאם וְלֹא תִהְיֶה עֵדוֹת יְהוָה כְּצֹאן אֲשֶׁר אֵין־לָהֶם רֹעֵה: